

متهم می‌کنیم! اما نتدار جان فرزندان ما باشید!

فریدون مجلسی

در روزهای اخیر دو حادثه جاده‌ای اسفبار رخ داد. یکی ترمز بریدن و تصادف اتوبوس حامل خبرنگارانی که برای گزارش زیست محیطی میهمان بازدید از حوزه دریاچه ارومیه بودند. میزبان نامهربان بود. اتوبوس سقوط کرد و دو خبرنگار جوان و رعنا مقتول و چندین نفر مجروح شدند. برای کسی چون من که سروکار بیشتری با روزنامه‌نگاران و خبرنگاران دارم، احساس تلخ از دست دادن آنان و رنج و عذاب همکارانشان که این روزها بیشتر از دختران فرهیخته ایران زمین هستند، همچون عزایی خانوادگی عمیق بود. دوم اعزام گروهی از جوانان از زاهدان به مقصد شیراز بود که دوران آموزش سرباز معلمی خود را بگذرانند. اتوبوس آنان نیز در نزدیکی یزد دچار حادثه ناشی از کهنگی اتوبوس شد که شش سرباز معلم جوان ما را گرفت. اتوبوس جابه‌جایی دانشجویان دانشگاه شهید بهشتی در داخل پردیس دانشگاه، یا مینی‌بوس نوآموزان دبستانی در سراشیبی ولنجک از خاطره‌ها زدوده نمی‌شود. اینها عدد و رقم نیست. اینها جان شیرین امیدهای این کشور ناامید است که از دست می‌رود. بار اول و دوم هم نیست.

به یاد مریم میرزاخانی دانشمند فقید ریاضی افتادم که در زمان دانشجویی با گروهی از استعدادهای برجسته دانشگاهی دچار چنین حادثه‌ای شد و نمونه‌هایی دیگر از کسانی همچون او از دست رفتند. در کاروان‌های راهیان نور و گردش‌های علمی و تفریحی دانش‌آموزی و دانشجویی چنین حوادثی بارها رخ داده است. منظور ذکر مصیبت و افسوس خوردن و انگشت اتهام را به سوی دیگران گرفتن نیست. هشدار است بر اینکه دیگر کافیس! ایران کشور بزرگی است و راه‌ها دور و خسته‌کننده. چند باری ناچار به سفر با اتوبوس از بندرعباس و اهواز به تهران شده‌ام و خستگی مسافر را درک می‌کنم. خستگی راننده که جای خود دارد. در لزوم مطمئن بودن از معاینه فنی این‌گونه وسایل عمومی هم جای بحث نیست. سفر سربازان به مرکز آموزشی بر عهده سازمانی است که در آن خدمت می‌کنند و از بزرگ‌ترین ارقام بودجه کشور برخوردارند. سپردن آنان به اتوبوسی کهنه رفع مسوولیت نمی‌کند. ادامه سفرهای نمایشی بی‌جا و هزینه‌آفرین و خطرآزا هم باید روزی

تعطیل شود. اما نکته‌ای که نباید از آن غفلت کرد، معطل ماندن میلیاردها دلار هزینه‌های سرمایه‌گذاری شده کشور در بخش راه‌آهن است! به دلار نوشتم زیرا اگر بخواهم تبدیل به ریال و تومان‌ش کنم، از عهده تجسمش برنمی‌آیم! اکنون شبکه راه‌آهن اغلب مراکز استانی کشور را به یکدیگر پیوند می‌دهد. میلیاردها دلار سرمایه زیان‌دهنده چون از آن بهره‌برداری بهینه نمی‌شود. سرعت کم است، شما که مدعی نانو تکنولوژی هستید، اول این راه‌آهن را که از جنس درشت تکنولوژی است روزآمد کنید. نمی‌گویم مانند قبله چین به سرعت 500 کیلومتر در ساعت برسانید، بگویید همان‌ها با اصلاحات لازم ریلی و قطارها، سرعت را به 200 کیلومتر ناقابل، یا دست‌کم به همان 160 کیلومتر توربو ترن 45 سال پیش برسانند! خرج دارد؟ بیشتر از بهای جان این عزیزان؟ بله بنزین باید نزدیک به بهای صادراتی باشد و در عوض و در کشور گسترده‌ای مانند ایران بخش عمده حمل بار و مسافر و یارانه ملی باید بر عهده راه‌آهن باشد. راه‌آهن روزآمد بهترین وسیله سفر بی‌خطر امروزی است. اگر مسافران زاهدان با راه‌آهن به شیراز بیایند، اگر مسافران اعزامی از تهران به ارومیه با راه‌آهن به آن دیار می‌رفتند، اگر سربازان ما را به جای اتوبوس لکنتی با راه‌آهن به یزد و شیراز اعزام می‌کردند، اگر سفر از اهواز به مشهد و از رشت به اصفهان و از تبریز به بندرعباس به راه‌آهن سپرده شود، مانند نقشی که در اروپا و چین و هند و ژاپن دارد، با چنین مصیبت‌هایی هم مواجه نخواهیم شد. آقایان مسوولان بشنوید و اقدام کنید! ترك فعل منجر به فاجعه جرم است! در آینده نگویید ما که کاری نکردیم! بی‌خود کاری نکردید، باید کاری کنید!

راه‌آهن با روزی يك سفر نه مقرون به صرفه است و نه جلب مسافر می‌کند! سفرهای تهران به تبریز و اصفهان و شیراز و مشهد و رشت و یزد و کرمان، همچنین سفرهای میان استانی از نزدیک‌ترین ارتباطات شبکه راه‌آهن باید هر نیم ساعت و يك ساعت به يك ساعت باشد. سفر با اتوبوس باید لوکس و گران باشد. اتوبوس برای سفرهای بسیار کوتاه‌تر از ایستگاه راه‌آهن تا شهر و شهرک مقصد است. در حمل بار نیز باید بار از بندر به پایانه‌های باری اصلی حمل شود و از آنجا تا مقصدهای نزدیک مورد نظر به کامیون و کفی سپرده شود. از محل صدور سوخت صرفه‌جویی شده، گذشته از کاهش آلودگی هوا، می‌توان یارانه حمل بار و مسافر راه‌آهن را جبران کرد و استفاده تجملی از اتومبیل هم هزینه تجملی خودش را داشته باشد! اما نخست این دولت است که باید مشق خودش را بنویسد و زیرساخت‌ها و شبکه‌ها را چه در شبکه شهری و چه در شبکه بین‌شهری آماده کند. کاری که با آن درآمدهای نجومی نفت باید سی سال پیش انجام می‌شد، اما نشد!

□□□□□□ 1400 □□□ 7 □□□□□□ □□□□□□ :□□□□